

JOK-BLADET

1 - 2011 **JOK 50 år**

Text/innehåll där ej annat anges:
Olle Bernard (2011.04.10)
E-mail: olle.bernard@comhem.se
JOKs hemsida: jok.hemsida.net

JOK 50 ÅR

Järvafältets Ornitologiska Klubb bildades år 1961 och i år blev det således dags att **fira 50-års jubileum**. För att celebrera denna högtid på allra bästa sätt inbjöd JOK till stor jubileumsfest den 8/4 på restaurang Eldqvarn (Löpargymnasiet) i Sollentuna.

Ett glädjande stort medlemmar kände sig manade till att fira JOK och antalet var t o m så stort att festkommittén, på grund av festlokalens storlek, fick inrätta en s k kölista. Veckorna innan den stora dagen gick det t o m rykten om att man kunde köpa jubileumsbiljetter på svartabörsen.

Lyckligtvis löste det hela sig på allra bästa sätt och alla som önskade vara med att fira JOK fick plats.

Aldrig tidigare har något JOK-jubileum lockat så många deltagare och det nya festrekordet är numera 98 firande JOKare.

Jubileumsfesten inleddes med **välkomstdrink** och en ganska så klurig **tipspromenad**. Robert Franzén och Anders Bjärvall hade satt ihop 13 frågor med JOK-anknytning. Flertalet av dessa frågor hämtade från JOKs historia och t o m svåra för s k ur-JOKare. Anders och Robban stod inte bara för frågorna utan också för priser. Vinnare blev Birgitta Jonsson med 10 rätt och hon fick bl a en fågeltavla.

Inför middagen höll "Stickan" Holmstedt ett kort **välkomsttal** och samtidigt en presentation av kvällens **toast-master** Henrik "Henkan" Waldenström.

Förutom att under middagen sjunga **allsång** med "Henkan" som allsångsledare, fick vi höra **tal av JOKs samtliga fyra ordföranden**. "Robban" Franzén (10 år soo ordförande), Bo Nyberg (27 år) och Stickan Holmstedt (13 år) berättade om JOK och klubbens historia. Ulf Svahn, som är ny ordförande från årsmötet 2011, presenterade sin syn på JOK och klubbens framtid.

Vi hann också med att utse "Robban" Franzén, Bo Nyberg, Stickan Holmstedt, Ronny Carlsson, Karl-Erik Fridzén och Göran Lettstrand till **hedersmedlemmar** i JOK. Mer om de nya hedersmedlemmarna finns att läsa på annan plats i detta JOK-blad.

Ronny (RC) tackade för utnämningen genom att "spontant" framföra sin stora "Hit-låt" gräsänklingblues, ett solonummer som alltid tillhör en äkta JOK-fest.

Stickan Holmstedt avtackades av Ulf Svahn med en liten present för s k lång och trogen tjänst (40 år) i JOKs styrelse.

Under middagen underhöll Björn Sjögren (sång) och Kjell Yngerskog (gitarr) med **musik ur bl a Bellmans reportoar**, vilket har blivit en trevlig tradition vid JOKs jubileumsfester.

Diverse utmärkelser av mer humoristiskt slag tilldelades flera medlemmar som, på mer eller mindre dramatiskt sätt, gjort sig förtjänta av dessa.

JOKs höstprogram 2011 presenteras på sidorna 19-20.

Jubileumsmeny

Förrätt

Sikforsröra på pumpnickel

Varmrätt

*Fyllad örtmarinerad lammstek med rotfrukts-
gratäng, timjansås och mintgelé.*

Efterrätt

Panacotta surprise

Kaffe

Efter den utomordentligt goda middagen fortsatte underhållningen i form av bildvisning.

Johan Wallin hade samlat ihop ett stort antal bilder ur JOKs historia.

Nostalgiskt och minnesrikt för de som varit med i klubben under många år och ett stycke JOK-historia för de något nyare medlemmarna.

Gamla bilder, på då unga och mycket aktiva JOKare, avslöjade att inte bara JOK blivit äldre, utan också klubbens medlemmar.

Lyckligtvis är JOK, trots att klubben har en relativt hög medelålder, fortfarande i mycket god form, vilken vi hoppas består i all framtid.

Efter att kvällens inledande tipstävling redovisats, avslutade Göran "Lettis" Lettstrand kvällen med att traditionsenligt visa sina egentillverkade sk "skvaderbilder".

Fåglar som bara inte finns var dock här mycket trovärdigt dokumenterade. Och kameran ljuger ju aldrig, så någonstans därute finns kanske dessa märkliga fåglar.

Nu har JOK fyllt 50 år och jubileumskvällen går givetvis till JOKs historia. Allt fungerade perfekt vilket vi tackar festkommittéen Gunnar Bergqvist, Stikkan Holmstedt, Anders Lindberg och Henrik Waldenström för.

Fantastiskt god mat, prima dricka, härlig underhållning och nästan hundra festglada JOKare. Kan det bli bättre? Knappast.

Ett tack givetvis också till kvällens talare och underhållare, och inte minst till alla JOKare som var med och gjorde JOKs jubileumsfest till en riktig FEST.

Det var egentligen bara ett fel med denna jubileumskväll, den gick alldeles för fort. Men så skall det väl vara när man har riktigt kul.

Saxat från SOFs hemsida:

"Järvafältets Ornitologiska Klubb fyller 50 år!

SOF med regionalföreningar skickar ett stort grattis till denna anrika förening!

Järvafältets Ornitologiska Klubb fyller 50 år, vilket kommer firas med en hejdundrande fest den 8 april. Till denna kommer hela 98 av klubbens ca 470 medlemmar.

Trots sin avsevärda ålder har JOK hittills bara haft tre ordföranden – Robban Franzén 1961-1971, Bosse Nyberg 1971-1998 (något för Guinness rekordbok?) samt Stikkan Holmstedt 1998-2011. Nyvald ordförande på årsmötet 2011 är Ulf Svahn.

Som namnet antyder är JOK i första hand verksam på Järvafältet, ett stort grönområde i Storstockholms nordvästra del. Men många av klubbens medlemmar, med Stikkan i spetsen, har också varit mycket aktiva vid nedre Dalälven och där bl.a. gjort de dokumentationer av fågelfaunan och det lobbyarbete som varit avgörande för bildandet av den 10 500 hektar stora Färnebofjärdens nationalpark år 1998. På 1960-talet arbetade föreningen också mot det s.k. Kaitumprojektet, vilket säkert bidrog till att Sjaunja räddades från ingrepp för vattenkraft.

JOKs medlemsutveckling har varit dramatisk under senare år – från 185 år 1998 till 470 år 2010.

JOK är kanske Sveriges mest prisbelönta ornitologiska förening och har sedan år 1997 bl.a. mottagit stipendier/priser från Sollentuna och Järfälla kommuner samt från Svenska Djurskyddsföreningen. Ett antal naturvårdspriser har också utdelats till några av föreningens medlemmar personligen.

JOK har en aktiv programverksamhet med föredragsaftnar och exkursioner. Sedan år 1998 har skåddarresor utomlands arrangerats till Slovakien-Ungern, Polen, Sydspanien, Kanada, Estland, Costa Rica, Turkiet, Sydafrika-Namibia-Botswana, Island, Varanger, Irland, USA-Kanada, Thailand, Nordöstra Turkiet, Indien och Borneo."

ÅRSMÖTET 2011

JOKs ekonomi

Trots att kostnaden för tryckningen av klubbens utskick (JOK-blad m m) ökat dramatiskt är klubben kassa fortfarande i bra skick.

Detta beroende på att vi förutom medlemsavgifter även fått in pengagåvor för att nyttja vid främst JOKs fågelmatningar.

Dessutom bidrog även i år en grupp JOKares ideella arbete vid Naturkaféet till en förstärkning av JOKs kassa med 5 600 kr.

Styrelse för år 2011

Aktuella för omval var **Olle Bernard, Clas Cronlund, Stig Holmstedt, Bengt Sundberg, Johan Wallin och Björn Wester.**

Av dessa fyra hade Stig Holmstedt av sagt sig omval.

Övriga styrelsemedlemmar är: **Ulf Franzén** (sekreterare), **Lena Radler** och **Anders Sennmalm.**

Till omval valdes **Olle Bernard** (1 år), **Clas Cronlund, Bengt Sundberg, Johan Wallin** och **Björn Wester** (kassör) samtliga för 2 år.

Till ny ordförande för JOK under 2 år valdes **Ulf Svahn.**

Till ny styrelsemedlem valdes **Sophie Larsson**, som framför allt kommer att arbeta med klubbens hemsida.

Valberedning:

Bo Hallman (omval)

Stefan Kyrklund (omval)

Till revisorer valde årsmötet

Percy Fredriksson (omval) och

Lars Imby (omval).

Till revisorssuppleanter valde mötet

Kjell Bergman (omval).

Medlemsavgift för år 2012

Styrelsen föreslog att medlemsavgiften för år 2012 skall vara **50 kr.**

Årsmötet godkände detta förslag, vilket innebär att JOK lyckats behålla medlemsavgiften på samma "hyfsat låga" nivå sedan 1991.

Verksamhetsberättelse för år 2010

(OBS! Mycket förkortad version)

Medlemsantal: Antalet medlemmar, som fortsätter att öka, var vid slutet av år 2010 467 st. JOK har aldrig tidigare haft så många medlemmar.

JOK-blad, inklusive vår- och höstprogram:
3 nummer med totalt 58 sidor.

Fågelrapport för Norra Järvafältet år 2009 skickades till medlemmarna.

Medlemsmatrikel skickades till medlemmarna.

Information om JOK, fågelobservationer m m har gjorts via en mycket välbesökt hemsida med ca 64 400 besök under år 2010.

Aktuella fågelobservationer (månadssammanställningar) har liksom tidigare presenterats på anslagstavlor vid Säby och Väsby gård samt vid 30-meterskärret.

Dessutom har en mer omfattande sammanställning redovisats varje månad på JOKs hemsida.

Möteskvällar:

4 st med totalt antal deltagare **196 st**, vilket utgör nytt rekord.

Exkursioner:

På Järvafältet (8 st)

Till övriga delar av landet (5 st).

JOK medverkade som vanligt vid "Fågelskådningens dag" och detta bl a med en fågelvandring till Ravalen och Väsby sjöäng. (Antal deltagare totalt ca 25 st).

Naturvårdsarbeten genomfördes bl a som vassröjning vid Säby strandäng (dock i något mindre omfattning eftersom den traditionella vassröjningsdagen fick ställas in p g a dåligt isförhållande) samt reglering av Igelbäckens dämme.

JOK assisterade även detta år Järfälla kommuns viltvårdare i samband med **minkfångst.**

Fågelmatningar anordnades av JOK söder om Säbysjön och väster om Fäboda gård.

Dessutom samarbetade JOK och Sollentuna kommun med en matning norr om Ravalen.

JOK ansvarade under år 2010 vid fyra tillfällen för **Naturskolans kafé** vid Väsby gård.

Även under år 2010 hade JOK fortlöpande **kontakter med aktuella kommuner** gällande naturvårds- och fågelskyddsfrågor.

JOK stod som vanligt, sedan mitten av 1970-talet, för huvuddelen av årets **inventeringsarbeten m m** vid **Nedre Dalälven.**

TACK, FARVÄL OCH LYCKA TILL!

Under över 40 år har jag suttit i JOKs styrelse och de senaste 13 åren har jag haft förmånen att vara klubbens ordförande. Så det är naturligtvis inte utan en stor portion av vemod som jag nu har avgått och lämnat över JOKs anrika ordförandeklubba till en ny kraft.

Under min tid som ordförande har jag sett både medlemsantalet kraftigt växa (från 185 till 467) och föreningens ekonomi bli mer än god. Jag skall ingalunda ta åt mig äran av detta – de flesta nya medlemmarna har värvats ute på fältet av Olle Bernard m.fl. och den goda ekonomin beror delvis på de priser/stipendier som vi under senare år fått på olika håll och där andra i styrelsen (se ovan) gjort merparten av det arbete som vi belönats för. Men inte desto mindre har det naturligtvis varit roligt att leda föreningen under sådana omständigheter. Som jag skrivit tidigare i bladet så är JOK nog landets mest prisbelönade fågelklubb och om belöningsfrekvensen skulle avta i framtiden beror det säkert mest på att det inte finns fler priser att hämta!

Att jag avgått nu beror i första hand på att 13 år är en mer än lång period för en förening att ha samma ordförande. (därmed självfallet ingen känga åt min företrädare Bosse Nyberg som satt i 27 år...). I andra hand beror det på att jag nu

delar mitt boende mellan Stockholm, Gysinge och Öland och att det därmed rent praktiskt blivit svårt att leda en förening som har basen i Stockholmsområdet. Boendet vid forsarnas strand i Gysinge, på gränsen till Färnebofjärdens nationalpark, kommer sig av att jag, tillsammans med flera andra JOKare, ägnade många och långa år för att söka skydda området som år 1998 alltså blev nationalpark. Ni förstår säkert vilken känsla det är att ha tomten gränsande till detta stora (10 000 hektar) skyddade område som jag själv arbetet för i så många år. Vad gäller fågelfaunan är nationalparken definitivt en av landets finaste och jag är ingalunda sysslolös däruppe bland ugglor, vitryggar, gråspettar och tretåiga hackspettar.

Helt kommer jag inte att lämna klubben. Jag har lovat att tills vidare hålla i Ölandsexkursionerna och Nyårsplocket och kommer nog att då och då dyka upp på innekvällarna, både som bildvisare och som åskådare.

Jag önskar Ulf Svahn, klubbens fjärde ordförande, övriga styrelsen och alla klubbens medlemmar all lycka inför klubbens andra halvsekel!

Stickan Holmstedt
Ordförande emeritus

ULF SVAHN, JOK:S NYE ORDFÖRANDE PRESENTERAR SIG

På årsmötet i februari fick jag förtroendet att ta över klubban i JOK efter Stig Holmstedt. Ett hedersuppdrag som jag efter bästa förmåga skall försöka föra vidare.

JOK har under åren utvecklats till en livaktig förening i Storstockholms absoluta närhet och basen är utan tvekan de fina områden som norra och södra Järvafälten utgör. Områdena är gröna oaser, kilar in till storstaden med möjligheter för såväl relativt sett vanliga fåglar men även med fina inslag av rovfåglar och mindre vanliga arter att häcka. Dessutom är fälten viktiga områden för flyttfåglar. Det är det som är basen för JOK:s verksamhet och det är också där primärfokus skall ligga. Kompletterat med exkursioner till andra områden, innekvällar ser jag framför mig evolution och inte revolution.

Mitt eget fågelintresse började i tolv-årsåldern då jag och min kompis Gunnar började med "Europas fåglar" på fickan och pappas kikare gjorde de första trevande försöken i Grimsta-skogen i Hässelby där jag då bodde. Cykel till

Lövön och andra ställen var det typiska sättet för oss unga entusiaster på mitten av 60-talet. Familj och karriär har medfört typiska upp- och nedgångar i skådandet genom åren till dess att Olle Bernard 1997 frågade om inte jag, som gick och drällde på Järvafältet, skulle gå med i JOK. På den vägen är det.

Jag ser fram emot att utveckla föreningen tillsammans med er och har ni idéer, förslag, synpunkter är ni välkomna att kontakta mig på ulf.svahn@gmail.com.

Vi ses i fält!
Vi hörs!

Hälsningar
Ulf

Redaktör'n meddelar att du som ännu inte träffat Ulf, men gärna vill se hur han ser ut får göra ett besök på Hans Bisters hemsida (<http://www.pbase.com/bister>) och söka under rubriken "Birders".

JOK FÅR SEX NYA HEDERSMEDLEMMAR!

Det var länge sedan JOK utsåg några hedersmedlemmar och av dem som tidigare utnämnts finns bara en kvar – Evert Bengtsson i Träslövsläge. Evert var mycket hjälpsam mot oss JOKare när vi gjorde de traditionella Hallandstureorna i augusti på 1970-talet och under en lång följd av år fick hela gänget bo gratis i hans hus och blev då ofta trakterade med nyfångade krabbor i stora lass!

Nu, i samband med att föreningen fyller ett halvsekel, har tiden blivit mogen att utse fler hedersmedlemmar. Kriteriet är att en sådan skall ha gjort en väsentlig insats för föreningen. Han/hon får givetvis inte heller sitta i den beslutande styrelsen – då hade det varit jäv! Det föll sig naturligt att utse de tidigare ordförandena Robert Franzén och Bosse Nyberg, de tidigare styrelseledamöterna Ronny Carlsson och Göran Lettstrand samt klubbens nestor Karl-Erik Fridzén. Beslutet togs på styrelsemötet den 10 november 2010, då undertecknad fortfarande var ordförande. Promoveringen skedde på den stora jubileumsfesten i Sollentuna den 8 april.

Nedan presenteras de promoverade i bokstavsordning:

Ronny Carlsson, i JOK-sammanhang RC, är jämte Olle Bernard JOKs genom tiderna kanske meste kämpe för naturen på Järvafältet. Han är född år 1948 och tillhör de ur-JOKare som gick med redan då föreningen bildades år 1961. RC satt sedan i styrelsen i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet. Han var där ansvarig för Järvafrågorna och allmän aktivism, vilket han fortsatte med långt efter att han slutat i styrelsen. Engagemanget skedde då främst genom Föreningen Rädda Järvafältet som startade sin verksamhet år 1970. Ronny var ordförande för Rädda Järva åren 1998-2003 och fick dess utmärkelse Järvafältets hjälte år 2010. Utan Ronnys engagemang och insatser hade Hansta antagligen varit en tätexploaterad förortsstadsdel idag! Ronny har också gjort stora insatser, framför allt genom flitigt deltagande i inventeringar, i arbetet att åstadkomma Tinäsets naturreservat och senare även Färnebofjärdens Nationalpark vid nedre Dalälven, ett arbete som nästan enbart utfördes av JOKare. Han var också, ännu tidigare, synnerligen aktiv i JOKs med flera föreningars arbete att stoppa den s.k. Kaitum-överledningen (vatten från Kaitumälven skulle ledas till Stora Luleälven) och som svårt skulle skada Sjaunja i Lappland.

Robert "Robban" Franzén, född år 1944, var huvudinitiativtagare till JOK vid ett möte med en utvald skara i familjens kök i Ursvik i februari 1961. Han var sedan klubbens första ordförande åren 1961-1971. Klubben hade till en början att ganska lugnt liv med föreningsaftnar samt exkursioner till bl.a. Tinäsets hackspettar och ugglor, Sörmlands uvar, Östergötlands mellanspettar och Ölands hela fågelpalett. Flera resor gjordes också till Sjaunja och då väcktes engagemanget för området, i vilket Robban, liksom RC (se ovan) och flera andra JOKare deltog. Robban och Anders Bjärvall ringmärkte på 1960-talet i Kålkärret och vid Råstasjön och kontrollerade tillsammans med andra JOKare också häckningsresultatet hos stare, som ju hade försämrats på grund av de s.k. biociderna. I yrkeslivet har Robban jobbat många år med rovdjursfrågorna på Naturvårdsverket. När Robban avgick som ordförande hade klubben 84 medlemmar.

Karl-Erik "Fritte" Fridzén är föreningens verkliga veteran. Han föddes år 1927 och växte upp i ett hus inte så långt från Spånga kyrka på gränsen till Järvafältet. Redan som sjuåring blev han intresserad av fåglar och kom med åren att alltmer utsträcka sina utflykter på fältet. Uppemot 16-årsåldern tog han sig med cykel upp mot Säbysjön och Översjön. Fritte är en av de få medlemmar som upplevt häckande orre (sista spelet med fem tappar vid Ärvinge år 1938) raphöna (fanns vid Ärvinge t.o.m den hårda vintern 1941) samt storspov (häckade senast år 1953 vid Hästa). Han har också dokumenterat mycket av utvecklingen på Järva med sina fotografier. Fritte är en av ur-JOKarna och gick med i klubben redan vid dess start år 1961. En klassiker är när den unge Robban någon gång runt år 1960 träffade Fritte vid Ärvinge och frågade "Har farbror sett något?"

Göran Lettstrand (Lettis), född år 1945, gick med i JOK år 1967 och var sedan dess kassör under rekordlånga 29 år – från år 1975 till år 2004! Han skötte då inte bara räkenskaperna utan sände tillsammans med Hasse Andersson ut JOK-bladet, skötte matrikeln och var ansvarig för serveringen vid innekvällarna på Naturskolan sedan de började hållas i denna lokal år 1991. Dessutom var han med i redaktionen för Järvafältets Fågelblad några år. Först när Lettis avgick år 2004 insåg vi andra i styrelsen vilket enormt lass han dragit. Betecknande är att hans uppgifter sedan fick delas upp på i stort sett alla andra medlemmar av styrelsen!

TACK FÖR BIDRAG TILL JOKs FÅGELMATNINGAR

Ett stort tack till alla JOKare som på olika sätt stöttat/sponsrat klubbens fågelmatningar. Under den gångna vintern har JOK som vanligt matat övervintrande fåglar vid södra Säbysjön, norra Ravalen och väster om Fäboda för flera tusen kronor. Till detta har vi nyttjat pengar ur klubbkassan för att framför allt köpa in solrosfrön och talg, vilket det alltid skall finnas god tillgång på vid matningarna.

Dessutom har våra fågelmatningar kompletterats av många medlemmar, och även intresserad allmänhet, med fågelmat som nötter, viltfågelfrön, frukt, bröd, talgbollar, kokosfett m m vilket givetvis utgjort mycket värdefullt kosttillskott för fåglarna.

En liten vädjan om frivilliga ekonomiska bidrag till JOKs fågelmatningar i föregående nummer av JOK-bladet resulterade i att pengar, vikta för fågelmatning, strömmat in på JOKs konto.

Inskickade pengabidrag, till att handla fågelmat för, har varierat från från 50 kr till 1 500 kr.

Klubben har t o m fått pengar för fågelmatning av personer som inte ens är medlemmar i JOK.

Otroligt generöst och positivt.

Här skulle det varit trevligt att räkna upp alla er, som i olika form hjälpt till med JOKs fågelmatningar, men avstår från att försöka med detta. Risken för att vid en sådan uppräknig missa någon av alla de personer som bidragit vid våra matningar, är som nog alla förstår alldeles enormt stor.

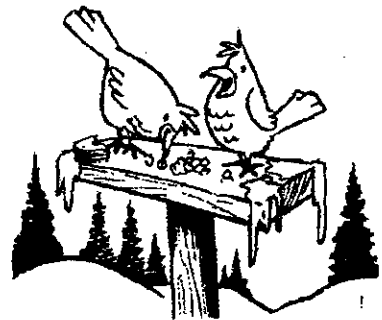
Så än en gång- **TACK TILL ER ALLA!**

Ett tack även till djuraffären XL-ZOO, granne med affären JULA på Barkarby handelsplats, för att JOK fått handla närmare 200 kg solrosfrön till ett mycket förmånligt pris.

JOK arrangerar ju sedan flera år tillbaka två egna och numera välkända matningar söder om Säbysjön och väster om Fäboda gård.

Dessutom anordnar JOK tillsammans med Sollentuna kommun en mycket publik och populär matning norr om Ravalen.

JOK hoppas kunna fortsätta med dessa fågelmatningar på norra Järvafältet och för att matningarna skall fungera lika bra i framtiden, är givetvis ett fortsatt stöd från er medlemmar av största värde.

JOK SERVERADE KAFFE PÅ NATURSKOLANS FIK

JOK ansvarade för serveringen på Naturskolans kafé (Väsby gård) den 13/2 och 20/4 2011.

Tack vare som vanligt suveränt bra och ideellt arbete av Karin Callmer, Ulla Björkdahl, Gunta Dambekals, Elisabeth Eklund och Orvar Fredriksson serverades kaffe med tilltugg åt många belåtna naturreservatsbesökare.

Den 20/4 satte JOKs kafégrupp sannolikt nytt publikrekord på fiket för då räknades så många som 242 besökare in. De hårt arbetande JOKarna drömde nog påföljande natt om att under hård stress kämpa med att breda flera hundra mackor. Här räknades nog inte får för att somna utan mackor.

JOKs medverkan (totalt 4 gånger/år) är som tidigare framförts viktig för att Naturskolans kafé skall kunna fortsätta sitt populära öppethållande.

Förutom att denna aktivitet sprider mycket god PR för JOK, tillför kafégruppens idella arbete en betydande förstärkning av JOKs kassa. Vinsten på kaféörelsen delas i proportion till hur många söndagar som respektive förening arbetat i kaféet.

För verksamhetsåret 2010 blev JOKs vinstandel 5600 kronor, vilket givetvis är mycket positivt och t ex motsvarar medlemsavgiften för 112 medlemmar (112 x 50 kr).

Kafépengarna är inte öronmärkta för något speciellt ändamål, men bidrar bl a till att JOKs fågelmatningar kan hålla hög kvalitet.

JOK kommer även i höst att ansvara för fiket under några söndagar.

Vilka dessa härligt kaffedoftande söndagar blir kommer att presenteras på JOKs hemsida (Anslagstavlan) i god tid, så att vi hinner dit för att fika och umgås.

FÅGELRAPPORT FÖR NORRA JÄRVAFÄLTET 2010

I detta utskick ingår "Fågelrapport för Norra Järvafältet år 2010" och den uppmärksamme läsaren noterar kanske att Fågelrapporten benämns som JOK-blad nr 2/2011. Orsaken till att "Fågelrapporten" numera utgör ett nummer av JOK-bladet, är att en förening som JOK blir momsbefriad vid tryckningen av medlemsblad m m, om dessa utges med minst 4 nr/år. Det är för övrigt flera föreningar som, p g a detta regelverk, valt att ge ut 4 medlemsblad/år. För fågelföreningar är det därför dessutom ganska så vanligt, att ett av dessa fyra nummer utgörs av en fågelrapport/årssammanställning.

Fågelrapporten bygger till allra största delen på de observationer som rapporterats till "Svalan" (Artportalen).

I rapporten framgår dessutom bl a häckningsresultat samt sträcksiffror för några av områdets mera intressanta arter.

Trots observationer av för området mycket rara fåglar som **mindre sångsvan, gravand, brun glada, kustsnäppa, myrsnäppa, flodsångare, höksångare (1:a fyndet i området), busksångare och videsparv** blev antalet arter under år 2010 på norra Järvafältet "bara" 182 st. Detta är det näst lägsta årsantalet under 2000-talet. Det lägsta är 180 arter från år 2002.

På södra delen av Järvafältet observerades 143 arter under år 2010 och av dessa fanns en art (vittrut), som ej sågs på områdets norra del.

Totalt observerades således 183 arter under 2010 på hela Järvafältet.

Förutom de uppräknade rara fåglarna upplevdes under det gångna året mycket annat trevligt i fågelfaunan på norra Järvafältet.

Positivt är att området fick sin första häckning av gråhäger (nära Väsby sjöäng), 2 par fiskgjusar lyckade för första gången häcka framgångsrikt (Säbysjön och Översjön), nytt rekord för häckande brunänder (12 par i Säbysjön), den första hornugglekullen i området under 2000-talet samt mycket överraskande en "invasion" av rödstrupiga piplärkor under hösten 2010.

Det konstaterades tyvärr också negativa skeenden i områdets fågelfauna.

Några exempel på detta är att grågässens etablering i området går mycket långsamt.

Tyvärr fanns inga häckande svarthakedoppingar på norra Järvafältet och på hela Järvafältet saknades häckning av bruna kärrhökar och tornfalkar.

Antalet tofsvipeungar var anmärkningsvärt få och för första gången på över ett decennium saknades häckningsförsök av mindre strandpipare på Säby strandäng. Dessutom gjordes endast en observation av mosnäppa i området (Barkarbyfältet), vilket upplevs som mycket onormalt.

T o m år 2010 har 265 arter observerats på hela Järvafältet.

På fältets norra del har hittills 258 arter observerats.

På södra delen av Järvafältet har t o m år 2010 totalt 214 arter observerats .
(Uppgiften hämtad från "Svalan".)

"FÅGELVÄNNEN" PRESENTERADE RÅSTASJÖN

Södra Järvafältet, där Råstasjön utgör områdets viktigaste fågellokal, har under de senaste åren visat sig vara Upplands artrikaste vinterlokal.

Råstasjöns fågelrikedom vintertid, samt lokals lättillgänglighet och närhet till stora befolkningsområden, uppmärksammades av SOFs tidning "Fågelvännen" (nr 4/2010).

Tidningens presentation av Råstasjöns vinterfåglar redovisades i en tvåsidig artikel, där Stefan Oscarsson stod för både text och bilder. Genom "Fågelvännens" artikel spreds trevligt bra reklam för fåglarna på Järvafältet.

Tidningens omslag pryddes detta nummer av en bild på gråhäger, vilka utgör en av Råstasjöns största sevärdheter under vintern.

JOK-dekaler

Nu finns nytryckta JOK-dekaler (JOK-doppingen) i lager.

Tyvärr har tryckkostnaden ökat och därför kostar en JOK-dekal numera 20 kr.

JOK-dekaler kan köpas ute i fält av Olle Bernard och Mats Weiland.

Dekaler kan även köpas på JOKs innekvällar och Benkes söndagsvandringar.

UPPLANDS VINTERRACE 5/2

Till det årliga vinterracet i Uppland, arrangerat av Upplands Ornitologiska Förening, skickade JOK ett kryssrutinerat lag bestående Percy Fredriksson, Anders Lindberg, Anders Sennmalm och Björn Wester. Laget, döpt till Älgkärrets fanclub, vann årets race på målfoto (= minst körda mil) med 57 arter.

Förutom äran, belönades JOK-laget med 3 st hinkar fyllda med talgbollar, som snabbt fördelades ut till JOKs tre fågelmatningar på Järvafältet.

Stort Grattis och Järvafältets fåglar hälsar att de förväntar sig ett kosttillskott från Älgkärrets fanclub även kommande vinter.

TJUVJAKT PÅ FÅGLAR PÅ JÄRVAFÄLTET

I princip ända sedan Skogvaktarkärret, beläget mellan Kista och Rinkeby och nära Igelbäcken, anlades har rykten gått att områdets ungdomar bli a roar sig med att skjuta på de fåglar som sökt sig till det lilla kärret.

I mars uppmärksammades tjuvskjutande av tidningen "Mitt i Kista" i en helsidesartikel.

Enligt tidningen har polisen fått in en anmälan om djurplågeri, detta gällde då en ringduva som var skjuten i huvudet och i ryggen. Enligt rykten är det inte bara småfåglar som jagas, utan även bli a kanadagäss skall ha blivit beskjutna.

Polisen skall enligt tidningsartikeln haft kontakt med skollidningarna i närområdet för att informera om problemet.

Förhoppningsvis bidrar "Mitt i Kistas" artikel till att tjuvskjutandet blir känt för den allmänhet som rör sig i området.

Detta kan i sin tur leda till att de skjutglada ungdomarna känner sig mer iakttagna och kanske därför slutar med den trista, och även för människor farliga, tjuvjakten.

BARKARBYFÄLTETS NATUR MINSKAR

Järfälla kommun fortsätter att, och detta i ett ganska så raskt tempo, bebygga Barkarbyfältet. Under vintern har vi tvingats se hur huskroppar växt upp i det tidigare mycket fågelspännande ruderatområdet norr om affären Plantagen.

Vi har också konstaterat att gator m m håller på att byggas för ett villaområde mellan Tallebo och Barkarby kyrkby, och under slutet av mars började rörledningar grävas ner ute på själva flygfältet.

Under februari presenterade Järfälla kommun dessutom en detaljplan för tät bebyggelse i området mellan affären Plantagen - E18 - Järfälla kyrka. Byggverksamheten i detta område förväntas starta inom en snar framtid med byggandet av bli a en stor livsmedelshall.

Utbyggnadstakten på Barkarbyfältet bestäms alldeles säkert av efterfrågan på bostäder och lokaler för andra verksamheter.

GETINGSPINDEL UPPTÄCKT PÅ JÄRVAFÄLTET

Källa: Sollentuna kommuns hemsida

Den 8/9 2010 hittades Upplands första getingspindel vid Naturskolan, Väsby gård. Det var en skolklass som ägnade sig åt att leta gräshoppor och vårtbitare som gjorde det intressanta fyndet.

- Spindeln är vanligare söderut, men det här är första gången den rapporterats i Uppland, säger Lars-Åke Janzon, jourhavande biolog på Naturhistoriska Riksmuséet.

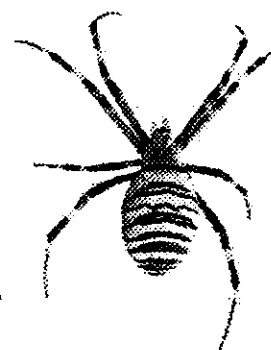
Getingspindeln, *Argiope bruennichi*, äter främst gräshoppor, flugor och bin, men är ofarlig för människor.

Honan kan bli uppåt 2,5 centimeter lång. Getingspindeln kommer ursprungligen från centrala Europa, norra Afrika och Asien. 1989 gjordes det första fyndet i Sverige, på Öland.

I mitten på 1990-talet hittades spindeln på flera ställen i Skåne, och sedan dess har den spritt sig norrut i landet. En förklaring till spridningen kan vara klimatförändringarna.

Getingspindeln sprids på våren, då de små nykläckta spindlarna blåser iväg på spinntrådar som vinden tar tag i. Spridnings-sättet brukar kallas ballongflykt.

Oftast åker spindeln iväg ungefär en kilometer, men kan fara så långt som 100 kilometer.

UTFÖRDA NATURVÅRDSARBETEN VINTERN 2010-11

För att gynna fågelfaunan och oss fågelskådare på Järvafältet genomfördes under den gångna vintern arbeten vid följande områden:

Säby strandäng

Ove Lundin kapade med sin bandgående maskin bort den vass m m, som vi i JOK inte klarade av att avlägsna, ute på strandängens öar.

JOKs vassröjning beskrivs på annan plats i detta JOK-blad.

Genom Oves insats avröjdes samtliga öar mellan den sk "Smala bryggan" (norr om strandängen) och Säby gårds kanal. Därmed blev den gångna vinterns röjningsarbete i detta område mera omfattande än på flera år. Verkligen positivt eftersom isförhållandet under vinterns inledning var så problematiskt, att det under en period såg ut som att inget röjningsarbete skulle kunna utföras på strandängens öar.

Finnängen

Vid Finnängen avlägsnade Järfälla kommuns "gubbar" sly på en ganska så stor yta.

Säbysjöns fågeltorn

För att bevara en god utsikt från det nya fågeltornets både nivåer, avlägsnade några JOKare en hel del sly i tornets närhet.

30-meterskärret

Även vid 30-meterskärret utförde Ove Lundin en ganska så omfattande sly- och vassröjning med sin bandgående maskin. Arbetet riktades till en början in på de norra delarna av kärret. Därefter avlägsnades mycket sly på Igelbäckens östra sida och då mellan 30-meterstigen och dämnet.

Även Järfälla kommuns "gubbar" bidrog till att slyröjningen i 30-meterskärret utvecklades till att bli en av de mera omfattande, som under åren genomförts.

Ravalen

Med hjälp av Ove Lundins maskin togs sly och en del vass bort vid sjöns sydvästra del. Detta för att försöka bevara en betad strandäng, en typ av biotop som utgör en bristvara på Järvafältet. Genom årets insats hindras sly att vandra in på strandängen.

Även vid norra delen av Ravalen arbetades det med att få bort oönskat sly, som envist tränger sig in i vassområdet.

Ravalens tillflöde från Bögs våtmark öppnades upp genom att vass avlägsnades. Därmed blir kopplingen mellan Ravalen och Bögs våtmark mer tydlig.

Även detta arbete utfördes av Sollentuna kommun med hjälp av Ove Lundin och hans maskin.

Väsby sjöäng

Sly avlägsnades av Sollentuna kommuns folk på framför allt sjöängens Hanstasida. Därigenom förhindras igenväxning av sjöängen.

Råstasjön

Även denna vinter lyckades några JOKare trampa ner vass m m ute på den ö som nyttjas av Råstasjöns skrattnäskoloni.

Under den gångna vintern medverkade dessutom arbetare från Solna kommun vid vassröjningen.

Målsättningen med vassröjningen ute på den aktuella ön är att underlätta för skrattnäsarna att hitta plats för sitt bobyggande.

ÅTGÄRDER VID SÄBYSJÖNS FÅGELTORN

Stabilisering

Under det nya fågeltornets första säsong konstaterades att tornet var en aning rankt, vilket protokollfördes i samband med slutbesiktningen av tornet.

För att försöka åtgärda detta problem kommer kompletterande stagning med hjälp av stål-linor att monteras mellan tornets stolpar. Dessutom kommer några trästråvor att förstärkas.

Förhoppningsvis är stabiliseringen av fågeltornet redan utförd när detta läses.

Fågelplanscher

På fågeltornet skall planscher som avbildar ett urval av Säbysjöns vanligaste fåglar (28 arter) sättas upp under våren. Fågelplanschererna, med tillhörande texter, kommer förhoppningsvis att hjälpa till med artbestämningen för några av fågeltornets besökare.

Järfälla kommun har fått tillgång på fågelfoton av Lars Friberg, Kenneth Sjögren och Olle Bernard.

Den sistnämnde har dessutom deltagit vid framtagandet av de texter som kompletterar fågelbilderna.

ÅRETS VASS- OCH SLYRÖJNING PÅ SÄBY STRANDÄNG

JOKs ambition har, alltsedan Säby strandäng restaurerades i mitten på 1990-talet, varit att försöka bidra till att bevara och om möjligt t o m utveckla förutsättningarna för en rik våtmarksfågelfauna i detta område.

Isförhållandet vintern 2009-10 var så pass dåligt att vass- och slyröjning vid strandängen och öarna bara kunde genomföras i en mycket begränsad omfattning. Därför blev den senaste vinterns vassröjning extra tung eftersom mängder av sly (två års växtlighet) hunnit växa upp.

Vid JOKs stora vassröjningsdag den 12/2 deltog 21 medlemmar, och ett så stort deltagarantal skulle de flesta föreningar varit enormt nöjda med. I JOK har vi emellertid blivit bortskämda med att det under tidigare år varit ännu flera deltagare. Störst antal vassröjare, minst 52 st, var det vid motsvarande aktivitet år 2004.

Tyvärr har vi under de senaste åren tvingats notera en nedåtgående trend för intresset av att medverka vid JOKs vassröjning. Detta bidrar till att framtiden för denna naturvårdsinsats, och därmed kanske också för Säby strandängs kvalitet som fågellokal, upplevs som en aning oviss.

Under torsdag-fredag innan årets vassröjning drabbades stora delar av landet, inklusive Stockholmsområdet av ett minst sagt kraftigt snöfall. Detta bidrog till att några medlemmar, som planerat att arbeta vid strandängen, tvingades stanna hemma för att ägna lördagen åt snöskottning istället för vassröjning på Säby strandäng.

Vid vassröjningen kunde vi konstatera att snödjupet var minst 30 cm. Den starka blåsten hade dessutom skapat drivor med ca 50 cm snödjup och vi var alla överens om att vassröjningen denna gång var ovanligt tungjobbad.

Vid årets fredagsröjningar, genomförda 28/1 och 4/2, deltog 8 + 11 JOKare. Vid en av dessa extraröjningar överraskades vi av att bli bjudna på nybakade och fortfarande varma bullar. Ett stort, varmt bulldoftande tack till **Ulla Björkdahl** för detta härliga energitillskott. Mycket bättre än Vasaloppets blåbärs-soppa.

Isförhållandet denna vinter blev till slut så pass bra att **entreprenör Ove Lundin** vågade köra ut en av sina maskiner på strandängens öar. Därmed kunde all vass och sly mellan Säby gårds kanal och den sk "Smala bryggan" avlägsnas.

Säby strandäng med tillhörande öar blev således genom JOKs och Ove Lundins stronga insats (bekostad av Järfälla kommun) mycket väl avröjda år 2011, och detta t o m bättre än på flera år.

Ett stort tack till **alla JOKare** som hade möjlighet att medverka vid såväl den stora vassröjningsdagen som vid de båda fredagsövningarna.

Ett extra tack till **Anders Lindberg**, som även i år ansvarade för vassröjningsdagens höjdpunkt - korvgrillningen.

Dessutom ett tack till **Kim Alpgård** som assisterade undertecknad med att kolla isläget samt att fixa i ordning liar m m.

Antal deltagare vid JOKs vassröjningsdag:

1999	33 st	2006	minst 35 st
2000	35 st	2007	minst 30 st
2001	minst 30 st	2008	inställt
2002	inställt	2009	ca 30 st
2003	40 st	2010	inställt
2004	minst 52 st	2011	21 st
2005	35-40 st		

DÅLIG MINKFÅNGST

Under den gångna vintern togs ingen enda mink i de minkfällor som JOK assisterar Järfälla kommuns viltvårdare, genom att kontrollera fällorna.

Dessa minkfällor (2 st) är placerade vid 30-meterskärret.

Under de senaste åren har vi brukat fånga 1-3 st minkar/vinter.

Ingen mink i fällorna garanterar tyvärr på intet vis att det inte finns några minkar i området. Vi får väl ändå hoppas på antalet minkar inte är alltför stort vid den södra och fågeltätaste delen av Säbysjön.

SKARVSTENEN

Långt upp på fjärden lyser en vitkalkad sten där sitter en ensam skarv i morgonsol röd spanar mot boet bland benrangelvita trän som stinker av träck i en skog som är död. Årets ungvåg är utflugen för länge sen och skarvens spökskog står nu öde och gles när höstens brottsjöar slår mot hans sten. Men kanske till sommaren vi åter får ses då han sotsvart i ljusa sommarnatten står som en ledlyd på sin älskade sten långt ute på fjärdens spegelblanka vatten.

Text och bild: Karl-Erik Fridzén

JÄRVAFÄLTETS HJÄLTE 2011

Till Järvafältets hjälte år 2011 har "Föreningen Rädda Järvafältet" utsett **Tom Meurling** från Sollentuna. Tom har fram till början av år 2011 varit chef för Hästa gård i Akalla.

Motiveringen till utmärkelsen lyder: "för engagerat arbete med att utveckla och utnyttja Hästa gård för att stärka Järvafältets natur-, kultur- och friluftsvärden".

Tom Meurling har nyligen slutat på Hästa gård och arbetar nu med naturvårdsförvaltning i Sollentuna kommun. Detta bör betyda att Tom kommer att fortsätta med naturvårdsarbete på Järvafältet.

I och med utnämningen av Tom Meurling bröts en för JOKare synnerligen trevlig trend.

Sedan utmärkelsen "Järvafältets hjälte" startade år 2008 har denna utgjort något av ett vandringpris i JOK eftersom alla tidigare hjältar varit aktiva medlemmar i JOK.

Tidigare Järvafältshjältar:

Olle Bernard 2008

Rikard Dahlén 2009

Ronny Carlsson 2010.

CHAMPION 2010:

Champion, d v s den som observerade flest arter under året:

Norra delen av Järvafältet: Olle Bernard 176 arter.

Södra delen av Järvafältet: Ari Määttä 129 arter.

LILLA BERGSPRISET 2011:

Vinnare är den som först skådade ihop 50 arter:

Norra delen av Järvafältet: Hans Fröling – 50 arter den 15/1.

Södra delen av Järvafältet: Hans Ivarsson – 50 arter den 12/1.

STORA BERGSPRISET 2011:

Vinnare är den som först skådade ihop 100 arter:

Norra delen av Järvafältet: Mats Weiland – 100 arter den 5/4.

INNEKVÄLLAR VÅREN 2010

25/1– Årsmöte + Bildvisning med tema "Fåglar i Shanghai".

Daniel Pettersson visade bilder från en givande fågelfotoreisa till Kina. Antal deltagare: 50 st.

1/3– Bildvisning med tema "Järvafältets fåglar och JOK år 2010".

Johan Wallin berättade och visade egna + andra medlemmars bilder. Antal deltagare: 52 st.

Nyårsplock i Nyköpingstrakten den 9 januari 2011

Deltagare: Stig Holmstedt (ledare), Anders Joachimsson, Kjell Sahlberg, Björn Sjögren, Lasse Sunnerstig och Ulf Svahn.

Den hårda kärnan i JOK (se ovan) trotsade kyla och tjockt snötäcke och begav sig, som traditionen bjuder, till Nyköpingstrakten för att hänga in årskryss. Strax innan Nyköping blev motorvägen såphal vilket medförde att en lång rad långträdare tvingades stanna. Med våra skickliga förare tog vi oss dock snabbt förbi de vilande mastodonerna och kunde helbrägda dra ned mot vassarna vid Brandholmens reningsverk. Förvånansvärt nog huserade en hel flock övervintrande bofinkar i snårskogen och i övrigt noterades en björktrast ute i vassen.

I Oxelösunds hamn upptäcktes en smådopping omgående bland stora mängder gräsänder samt några sothöns, viggas och storskrakar. Havsörn och duvhök sågs på håll.

Det var vackert ute på Femörehuvud med till synes oändlig havsis, men denna is omöjliggjorde dessvärre för sjöfågel att vistas inom rimligt avstånd från land. En havsörn noterades dock.

Även Hummelviks hamn var isbelagd och skäli- gen tom, men på det klassiska fågelbordet syn- tes såväl en- och taltita som svart- och tofsmes. Under kortstopp vid Björshults soptipp respekti- ve inne i Nyköping fogades två tunga arter till listan – ormvråk och turkduva. Den senare var faktiskt ny för våra nyårsplock.

Artlistan hamnade på i sammanhanget blygsam- ma 39 arter, men nästa år kommer vi igen och spräcker 60-vallen!

Stickan Holmstedt

Kazakstan – Kirgistan 2-20 juni 2012

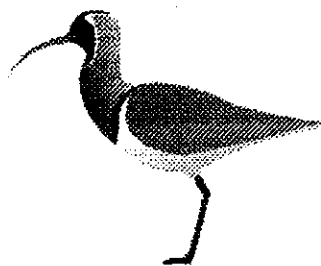
Det var ett tag sedan jag ordnade en utlandsresa för JOKare, men nu har jag lyckats ta fram ännu en spännande och prisvärd resa som bara tar 12 semesterdagar i anspråk.

Som arrangör och huvudreseledare har jag anlitat Michael Westerbjerg Andersen, en dansk ornitolog, bosatt i Kirgistan. Han är sannolikt världens ledande expert på skådarresor hit och till Kazakstan (över 20 resor till området sedan 1980-talet).

I Kazakstan kommer vi framför allt att leta stäpparter, varav många är sådana som besökt eller kan komma att besöka Sverige (stäppflyghöna, svarthuvad trut, stäppvipa, stäppsparv m.m.).

I Kirgistan studerar vi häftiga Himalayaspecialiteter som himalayasnöhöna, himalayagam, ibisnäbb och flera arter järnsparvar, rödstjärtar och rosenfinkar.

Resan kostar ca 29 000 kr med nuvarande (mars 2011) euro-kurs vilket är 8000 kr billigare än den fyra dagar kortare Avifauna-resan i år som enbart går till Kazakstan.

Upplysningar och detaljerat program kan fås genom mig, som också tar emot anmälningar.

(Du bör inte vänta för länge eftersom kännedomen om resan redan är spridd i mitt kontaktnät).

Stickan
stig.holmstedt@gmail.com

Några övervintrande fåglar på Järvafältet

Bland övervintrande fåglar på Järvafältet, d v s fåglar som observerats vid flera tillfällen i området under perioden december 2010 – februari 2011, fanns följande:

Knölsvan

Vid Lötsjön övervintrade 3 st unga knölsvanar födda sommaren 2010.

Skedand

En honfärgad skedand stannade kvar vid Lötsjön t o m den 25/12.

Salskrake

En honfärgad salskrake upptäcktes rasta i Igelbäcken, nära Kista den 11-12/1.

Därefter flyttade sannolikt samma fågel till en vak i Råstasjön, där den sågs vid många tillfällen under januari. Sista observationen av salskraken vid denna lokal gjordes den 1/2.

Gråhäger

Övervintrande gråhäger fanns som vanligt stationerade vid Råstasjön, där dessa utfordras av Solna kommun. Antalet gråhäger har som mest varit uppemot 55 st, vilket är ca 20 färre jämfört med vintern 2009-10.

Även vid Ravalen (utloppet) och Säbysjön (Tånglötsbäcken) sågs övervintrande gråhäger.

Ormvråk

På Järvafältet övervintrade minst 2 st ormvråkar. En av dessa sågs ofta vid Säbysjön/30-meterskärret/Barkarbyfältet, en annan sågs bl a norr om Ravalen och i Skillingeområdet.

Fjällvråk

Vid Barkarbyfältet övervintrade en ung fjällvråk. Den anlände till området under december och fanns kvar fram till månaden mars. Fjällvråken var under vintern mycket stationär i området Hägerstalund - Hästa - Tallebo. Senast arten övervintrade på Järvafältet var under vintern 2005-06. Då var en fjällvråk oerhört stationär vid Fågelrestaurangen (30-meterskärrets parkering), där den överlevde på restaurangens utbud av möss/sorkar. Dessutom övervintrade samtidigt en fjällvråk vid Molnsättra.

Tornfalk

Under december- januari, samt några dagar in i februari, uppehöll sig en tornfalk (hane) vid Barkarbyfältet. Därefter sågs en tornfalk ofta vid Kymplingelänken (vägen mellan Kista och Rinkeby) och detta kan ju vara samma tornfalk som tidigare funnits vid Barkarbyfältet.

Vattenrall

På den numera klassiska lokalen vid Råstasjön fanns även i år övervintrande vattenrallar – minst 2 st.

Rörhöna

Vid Lötsjön övervintrade 2 st rörhöns.

Fiskmås

Ett mindre antal observationer av övervintrande fiskmåsar gjordes vid främst Råstasjön.

Skrattmås

Under perioden 5-13/12 besökte en övervintrande skrattmås Råstasjön.

Ringduva

Under januari gjordes några mycket få observationer av ringduvor och detta bl a vid JOKs matning söder om Säbysjön.

I inledningen av februari var vädret något mildare och då observerades ringduvor på flera platser i området. Dock bara i ett mindre antal.

Strömstare

Vid Igelbäcken söder om flygfältet övervintrade en strömstare. Under större delen av december uppehöll sig en strömstare vid Vibyan, mycket nära Ravalens utlopp.

Rödhake

Några få övervintrande rödhakar gästade fågelmatningar vid Råstasjön och Ravalen.

Bofink

Några få övervintrande bofinkar besökte matningar vid bl a Råstasjön och Skogvaktarkärret.

Bergfink

Under framför allt januari sågs en bergfink vid matningar norr om Ravalen och i Viby. Arten är ingen normal vintergäst i vårt område.

Stenknäck

Vid norra Ravalen och i Vibyområdet har stenknäckar samlats sedan ett större antal vintrar tillbaka. Under den gångna vintern sattes alldeles säkert nytt rekord för antalet övervintrande stenknäckar i detta område. Ett bevis på detta är de 92 stenknäckar som den 15/2 sågs sitta i samma träd, vilket måste vara något av rekord även utanför Järvafältet.

Sävspurv

En sävspurv observerades vid flera tillfällen under januari vid Råstasjöns östra del. Under februari sågs denna sävspurv endast den 12/2.

INTRESSANTA JÄRVAFÄLTSOBSERVATIONER 15/11 – 15/4

Mindre sångsvan

En grupp med 7 st mindre sångsvanar rastade den 4/4 under en dryg timmes tid vid 30-meterskärret.

De mindre kom inflygande tillsammans med ca 15 st "vanliga" sångsvanar.

Mindre sångsvan har observerats nästan varje år under 2000-talet med något enstaka exemplar, men då i regel endast som översträckande fåglar.

Arten har tidigare setts rasta vid följande två tillfällen på Järvafältet.

2000.10.29: 1 ex. rastade tillfälligt tillsammans med sångsvanar i södra delen av Säbysjön.

2001.04.08: 1 ex. rastade under nästan en timme på Säby strandäng.

Spetsbergsgås

Den 5/4 upptäcktes 5 st spetsbergsgäss, som sträckte tillsammans med 8 st sädgäss, över Fomborgsberget.

Gravand

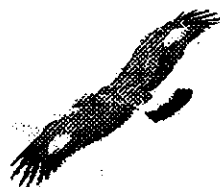
Från Säbysjöns fågeltorn sågs 2 st gravänder flyga söderut över Säbysjön den 15/4.

Kungsörn

Höstens enda observation av kungsörn gjordes den 19/11 vid 30-meterskärret.

Den 6/2 flög en kungsörn över 30-meterskärret i riktning mot Barkarbyfältet och den 26/2 sågs en kungsörn kretsa över Älgkärrstippen, för att så småningom sträcka iväg mot nordväst.

Även den 26/3 observerades en kungsörn över 30-meterskärret.

Pilgrimsfalk

Den 9/1 rapporterades en förbiflygande pilgrimsfalk vid Råstasjön.

Vid Ulvsundasjön (Pampas marina), dvs ett stycke utanför Järvafältet, sågs en pilgrimsfalk den 13/1.

Den 4/4 sträckte en pilgrimsfalk över 30-meterskärret.

Silltrut

En adult silltrut observerades vid Råstasjön den 10/1. Arten övervintrar normalt i Afrika, men under senare tid tycks individer försöka sig på övervintring i vårt land, t o m i vår del av detta.

Sparvuggla

Väster om Fäboda gård, i närheten av JOKs matning, observerades en sparvuggla den 1/2.

Hornuggla

Den 15/1 sågs en hornuggla tillfälligt under dagtid vid västra sidan Ravalen.

Tretåig hackspett

Vid det "nya Brända berget", beläget väster om Fäboda gård och några hundra meter nordväst om det "gamla" och på kartor markerade Brända berget, upptäcktes i januari en tretåig hackspett (hane).

Fågeln visade sig tyvärr vara ganska så svår att hitta, men visade sig då och då på lokalen fram t o m början av mars.

I detta område uppehöll sig ett par tretåig hackspett under vårvintern 2009 och stora förhoppningar fanns då om en häckning av arten i detta område. Tyvärr lyckades ingen upptäcka någon häckning.

Skäggmes

Under december och fram till mitten av januari uppehöll sig 2 st skäggmesar vid Råstasjön.

Varfågel

Tyvärr valde ingen varfågel att övervintra på Järvafältet. En observation gjordes emellertid under vinterperioden och detta den 11/12, då en kortvarigt gästande varfågel rastade vid 30-meterskärret.

I samband med vårsträcket rastade en varfågel vid Älgkärrstippen den 2/4 och 11/4.

Vid Hästa groddamm rastade en varfågel den 4/4.

Vinterhämling

Vid Plantagenområdet observerades en vinterhämling den 27/11.

Snösiska

Vid Fäboda gård observerades 2 st snösiskor den 30/11.

Den 7/12 upptäcktes en snösiska vid Ravalen och denna fågel stannade kvar i området, till mitten av februari. Snösiskan sågs då framför allt vid sjöns norra del och vid något tillfälle observerades t o m två snösiskor i detta område.

BRUDAND PÅ JÄRVAFÄLTET

Den 25/3 upptäcktes en brudand (hona) bland de "bullätande" gräsänderna vid Ravalens utlopp. Denna individ är alldeles säkert samma brudand, som under största delen av vintern uppehållit sig vid Luxparken på Lilla Essingen. Under mars sågs brudandshonan flera gånger vid Edsviken (Edsbergs slott) och därifrån är det ju inte så långt till Ravalen.

Den 8/4 till åtminstone den 13/4 sågs brudanden vid Igelbäcken (Kista - Ärvinge träsk).

Arten häckar i Nordamerika och anses inte kunna uppträda spontant i vårt land.

Under mitten av 1980-talet fanns en brudand (hane) vid Lötsjön, sannolikt ditplacerad för att fungera som en "utsmycknad" av sjön.

SVARTKRÅKA PÅ BARKARBYFÄLTET

En svartkråka rastade på Barkarbyfältet den 21/3. Fyndet är rapporterat i "Svalan" av Karin Callmer och Mats Larsson.

Om observationen av svartkråkan godkänns utgör detta det allra första fyndet av denna ras av kråka på norra Järvafältet.

På södra delen av Järvafältet finns följande två fynd inskrivna i rapportsystem "Svalan": 13/11 1969-1/1 1970 1 ex. vid Råstasjön. Rapporterad av Tommy Eriksson, fyndet godkänt av RRK.

11/6 1971 1 ex. vid Lötsjön.

Denna rapport är inte behandlad av RRK.

NÄBBMÄRKT KRICKA VID 30-METERSKÄRRET

Den 4/4 till åtminstone den 11/4 rastade en näbbmärkt kricka (hane) vid Säbysjön. Denna typ av märkning är förmodligen inte särskilt vanlig, men har förekommit och kanske fortfarande förekommer, vid bl a Ottenby. Följande information om näbbmärkning är hämtad från Ottenbys Fågelstations hemsida 2003-04-26:

"Från och med 25 april 2003 märks kricka, gräsand och bläsand även med s.k. näbbsadel. Detta är en väl beprövad – men för Ottenby ny – metod för att möjliggöra identifikation i fält.

Näbbmärkningen är en del av ett samarbetsprojekt mellan franska ONCFS och Högskolan i Kristianstad."

LAVSKRIKA I UPPLAND

Under januari-mars uppehöll sig en lavskrika på Ljusterö. Eftersom arten inte observerats i Uppland sedan 1986 (Tobo i Norduppland) lockade den ensamman lavskrikan mängder med skådare ut på ön.

Dessutom var denna lavskrika extra intressant för Stockholmskådare eftersom den befann sig inom Stockholms rapportområde.

Antalet lavskrikefynd är hittills relativt få i Uppland.

På Järvafältet finns en observation av lavskrika och detta gäller den individ som Tommy Löfgren upptäckte vid Sofielund, beläget ca 3-5 km sydost om Kista gård, den 29/2 1970.

Detta fynd är godkänt för publicering enligt SOF, d v s godkänt av RRK.

KOMMER SÅNGSVANARNA ATT HÄCKA?

Sångsvanar har hittills aldrig häckat på Järvafältet. Under de senaste somrarna (häckningstid) har emellertid par setts vid bl a Säbysjön, men förhoppningen om en lyckad häckning för dessa par har hittills varje år tyvärr uteblivit.

Arten har under åren spridit sig söderut i landet och häckar numera i nästan alla av landets landskap.

Vid de sjöar som sångsvanarna etablerat sig i, har dessa som regel kört iväg tidigare häckande knölsvanar.

Efter islossningen denna vår har minst 2 stationära sångsvanspar funnits på norra delen av Järvafältet. Ett av paren uppehöll sig framför allt vid 30-meterskärret och Säby strandäng och ett par vid Väsby sjöäng och Ravalen.

Framtiden får visa om vi i år får uppleva den första sångsvanshäckningen på Järvafältet.

Förutsättningarna, med 2 st par i området när detta skrivs den 10/4, var i alla fall bättre än någonsin tidigare.

Det ryktas att....

när **Olle Mauritzon** fick presentera sin fågelmatning i direktsänd morgon-TV (TV4) lyckades han upprepa att det var en ICA-affär som sponsrat fågelmatningen så många gånger, att även den med utökade mattekunskaper tappade räkningen efter bara några minuter. Enligt tåmligen säker källa joddlade ICA:s marknadsföringschef hela vägen till jobbet efter Olles reklamkuppliknande TV-framträdande.

Olles PR-talang kommer förmodligen att tas till vara av ICA, och det är väl inte helt otroligt att man i sin mångåriga TV-reklam väljer att ersätta butikschefen "ICA-Stig" med en "ICA-Olle". Åtminstone bör Olle vara given för en stor roll vid kommande inspelningar av dessa reklam-avsnitt.

Hans Fröling under årets första och rejält häftigt vinterdagar fixade till ett skidspår på fälten utefter Igelbäcken söder om flygfält. Här stakade Hasse på som den värste Gunde, ivrigt påhejad av en övervintrande fjällvråk och en för Hasse ganska så blyg strömstare.

Hasses frivilliga spårningsinsats har uppmärksammats av Järfälla kommun och inför kommande vinter skickar man förmodligen över en kommunkarta till Hasse, där man prickat in var man vill ha skidspår uppkörda.

Förutom att fixa skidspår hann Hasse även med att mata fåglar och detta så bra att det t o m uppmärksammades med både artikel och bild i Svenska Dagbladet. Under vintern konstaterade dock vännen av ordning att Hasse måste ha slumrat till under en mycket viktig timme på fågelmatningskursen, precis då man fick lära sig hur man matar hornugglor vid sitt fågelbord. På annat sätt kan man ju inte tolka varför den hornuggla, som gjorde en kort visit på Hasses tomt och matning, aldrig mer kände sig sugen på att återvända till denna plats.

Ulf Svahn, med god kännedom om petroleumbranschen, ofta bjuds in till TVs nyhetsprogram för att försöka förklara de ständigt återkommande höjningarna av bensin- och oljepriset.

Nu har Ulf äntligen hittat på ett mycket seriöst skäl till att komma undan dessa intervjuer. För det inser ju alla, t o m de programansvariga för nyhetsprogrammen, att Ulf som ny ordförande i JOK måste låta viktigt styrelsearbete i denna hårt arbetande förening gå före allt annat.

T o m att gång på gång, nästan som en tjugit papegoja, försöka förklara att bensin- och oljepriset i vårt land förändras p g a den internationella marknaden och det världspolitiska läget.

Medborgarskolan under våren annonserade ut en kurs på temat **duvmatning**. Denna kurs presenterades av skolan enligt följande:

"Vi lär oss bryta bröd i lämplig storlek och kasta utan att träffa duvorna i huvudet. Vi tränar in duvornas läten, huvudrörelser och stirrande blick för att smälta in och våga oss gå närmare. Öva gärna hemma framför spegeln. Du lär dig locka duvan att äta direkt ur handen. Eget bröd medtages."

Att kursledaren heter **Olle Dufva** är ju nästan så bra att detta kan minska trovärdigheten i JOK-bladets seriösa och sanningsberättande ryktas-spalt.

Efter denna gratisreklam i JOK-bladet får Medborgarskolan nog räkna med ett rejält utökat deltagarantal på duvmatningskursen våren 2012. Detta p g a att många i JOK-bladets läsargrupp med ilfart närmar sig den s k "Sitta i parken och mata duvorsåldern".

Göran Frisk kryssar allt som kommer i hans väg. Fåglar, orienteringsskärmar och t o m blommor kryssas utan allra minsta skyddsnet. Vid en av fjolårets botaniska kryssarutflykter sprang Göran på några små "nykläckta" blad, som han fick problem med att arta. Bladen såg dock så pass spännande ut att Göran tog med sig dessa, tillsammans med tillhörande rotsystem, hem. Eftersom det verkar vara så att blommor endast får kryssas när de blommor, gjorde Göran som så att han satte de hemtransporterade bladen med rötter i en kruka, och sig själv bredvid i en skön fätölj, för att vänta ut den förväntade sällsynta örtens blomning. Så småningom slog blomman ut. Och visst är en tussilago vacker, i synnerhet vårens första. Men så särskilt rar är väl ändå inte denna ört och Görans förväntade nya blomkryss liksom visnade bort.

Gunnar Bergqvist under den snörikaste delen av den gångna vintern anmälde sig till tävlingen om vem som har den största från taket nedhängande snödrivan. Bildbevis på det imponerande överhänget presenterades i DN.

Enligt rykten har den stora drivan äntligen töat bort och Gunnar lyckats krypa ut ur sitt insnöade hus och t o m setts skåda på Järvafältet.

Rikard Dahlén inrättat en ny krysslista, där man skall försöka årskryssa en art så sent som möjligt på året. Rikard toppar, åtminstone fram till nyårsafton 2011, den nya krysslistan genom att kallt vänta ända fram till kl. 12:15 den 31/12 2010 med att kryssa fjällvråk.